

‘En temps del tren’, una mostra per revitalitzar la Via Verda

ANTON MONNER
Cronista de Gandesa

Crònica

Ciclisme i senderisme. Aquesta via construïda sempre paral·lela al riu Canaletes i encaixonada entre carenes muntanyenques, és d'una bellesa impressionant al llarg de 24 quilòmetres entre Arnes i el Pinell de Brai

La Via Verda de la Terra Alta es va posar en marxa fa vint-i-cinc anys per promocionar el turisme dels pobles del sud d'aquesta comarca, gràcies a l'acord entre el Consell Comarcal i Renfe, propietària de la via, amb la col·laboració del Ministeri d'Agricultura. Era la via fèrria que començava a La Puebla d'Hijar i estava projectada per arribar al port de la Ràpita per poder-hi transportar el carbó de la zona minera de Montalbán, coneguda per la Via de Val de Zafán. Aquest ferrocarril passava per Alcanyis, entrava a la Terra Alta per Arnes, travessant el riu Matarranya, partició territorial d'Aragó i Catalunya, i seguint el curs del riu Canaletes, passava per Orta (Horta de Sant Joan), Bot, Prat del Comte, la Fontcalda, el Pinell, Benifallet, fent cap a Tortosa.

El municipi de Bot desitja promocionar la transcendència d'aquest ferrocarril, gràcies a la iniciativa dels periodistes Enric Miró, Sílvia Berbis i Sara Todó, amb el suport de l'Ajuntament. L'antic magatzem de l'estació del tren, l'han rehabilitat magníficament en sala de promoció turística exhibint els productes locals i s'hi ha muntat l'exposició *Històries del tren de Bot*. Pretén recuperar la importància de la memòria ferroviària durant els anys de la seva construcció i el funcionament del tren. L'exposició anirà acompanyada d'un documental que recollirà el testimoni dels records de l'estació i el centre neuràlgic que va representar pel nucli urbà.

L'any 1895 es posà en funcionament entre La Puebla d'Hijar i Alcanyis. Les obres havien estat aturades durant anys, però pel 1930 es van emprendre a la zona catalana. L'any 1938, en plena guerra civil, el general Franco, revoltat contra el govern legal de la República, va obrir-la i va fer circular els trens de forma precària fins a Bot i el Pinell, carregats de soldats i material de guerra, per ocupar les Serres de Pàndols i Cavalls que estaven en possessió de l'exèrcit de la Repu-

La Via Verda de la Val de Zafán al seu pas per la Terra Alta. FOTO: JOAN REVILLAS

L'any 1939 aquesta via fèrria va continuar construint-se emprant batallons de presoners republicans, hostatjats a la Fontcalda i posteriorment a Xerta

blica, en la famosa Batalla de l'Ebre. L'any 1939 la via fèrria va continuar construint-se fins a Tortosa emprant batallons de presoners republicans, en principi hostatjats a la Fontcalda i posteriorment a Xerta. Al juliol del 1942 es va inaugurar el tren que circulava entre Alcanyis i Tortosa, vella aspiració aragonesa per arribar a la capital de l'Ebre. L'any 1967 es va enfonsar un túnel dels molts que travessen les muntanyes al terme de Prat del Comte, davant de la Costa del Molí de Gandesa. L'any 1973 es va tancar la línia fèrria, quedant abandonada.

Gràcies al conveni esmentat signat durant la presidència del Consell de l'alcalde de Gandesa, Sr. Francesc Bové, Renfe i Agricultura, es va crear la Via Verda, no sense oposició d'alguns pagesos que un cop inutilitzada pel tren la feien servir per arribar a les se-

ves finques. Aquesta via construïda sempre paral·lela al riu Canaletes i encaixonada entre carenes muntanyenques, és d'una bellesa impressionant. Són 24 quilòmetres entre Arnes, Bot i el Pinell que durant tot el seu recorregut, mirant a la dreta o a l'esquerra, el visitant gaudeix de vistes i paisatges meravellosos. Durant els darrers vint-i-cinc anys hi circulen milers de ciclistes i caminants observants i gaudint de les muntanyes, del riu encaixonat entre muntanyes, dels conreus de les vinyes, dels ponts d'extraordinària arquitectura construïts per salvar els nombrosos barrancs que desembiquen al Canaletes i el santuari de la Fontcalda, on els ciclistes es paren per nedar al riu i prendre els banys a les aigües calentes de l'antic balneari.

Així, doncs, el vi de la Terra Alta, i molt concretament el de Bot,

avui reconegut a les millors taules del món, elaborat amb la màxima atenció per la setantena de cellers emparats a la DO Terra Alta que hi funcionen, la Via Verda, els Museus de Picasso d'Orta i el Museu de la Batalla de l'Ebre a Gandesa, són centres de gran afluència turística. Per la Via Verda l'any passat hi van circular més de dos-cents mil visitants, ciclistes la majoria però també caminants i l'estació de Bot és l'única de tot el recorregut que passa pel seu nucli urbà. Aquest any pels comptadors existents a les estacions sembla que es poden superar els 250.000 visitants. Amb això la Terra Alta, sobretot la seva zona sud, i molt concretament el poble de Bot, s'ha convertit en un centre de gran atracció turística de les Terres de l'Ebre i els turistes hi podran adquirir vins, olives, oli i altres productes produïts al municipi.